

WILLEM DE ZWIJGER COLLEGE IN BUSSUM: HAVISTEN COMPETENT NAAR HET HBO

Op het Willem de Zwijger College in Bussum zitten havisten en vwo'ers (inclusief gymnasium). Op de havo kunnen leerlingen het programma Havisten Competent volgen. Met veel aandacht voor burgerschap en persoonsvorming. Maar zowel docenten als leerlingen willen meer.

“Bij persoonsvorming gaat het er om dat leerlingen vanuit hun eigen autonomie keuzes leren maken en dat die keuzes waarden-gedreven zijn.”

Havisten Competent

De schoolleiding van het Willem de Zwijger College ziet persoonsvorming of persoonsontwikkeling als een stap naar volwassenheid. Als school heb je hier een belangrijke rol. In de pubertijd ontwikkelen leerlingen tenslotte een zelfbeeld en groeien op als individu. Via activiteiten besteedt het Willem de Zwijger College aandacht aan burgerschap en persoonsvorming. Denk aan vieringen, weekopeningen, voedselbankproject, een dag vasten tijdens Zip your lip en schrijven voor Amnesty. Naast deze persoonsvormende activiteiten heeft de onderwijsinstelling het programma Havisten Competent (HaCo). HaCo is een netwerk van dertig havo-scholen die een eigen aanpak kiezen om havisten beter voor te bereiden op het hbo. Ze hebben - wat deze voorbereiding aangaat - dezelfde visie.

Op het Willem de Zwijger College is HaCo in leerjaar twee tot en met vijf ingevoerd. Havo 5 is dit jaar de eerste lichting die het hele traject doorlopen heeft. In het HaCo-programma werken de leerlingen aan de volgende vakken: business, NLT (natuur, leven en techniek), sport & gezondheid, wereldburgers en design. De leerlingen werken in groepen aan

concrete opdrachten van ongeveer 8 weken. De nadruk ligt daarbij op samenwerkend leren, presenteren en het organiseren van evenementen.

HaCo heeft in samenwerking met hbo-instellingen een competentieprofiel opgesteld voor de havist. De vijf HaCo-competenties vallen onder persoonsvorming en zijn erop gericht dat leerlingen kunnen doorstromen naar het hbo, zodat zij zich daar staande kunnen houden. Dat betekent jezelf leren waarderen, je grenzen leren stellen, maar ook feedback geven en ontvangen.

Ruimte

De docenten van het Willem de Zwijger College zijn blij met HaCo. Leerlingen hebben binnen dit programma keuzevrijheid. Je beslist zelf hoe je zaken aanpakt en met wie je samenwerkt. Het knelt alleen als er onvoldoende ruimte en tijd is. De kennis en het inzicht dat leerlingen bij de vakken opdoen, gaat voor het werken aan vaardigheden en competenties. Het HaCo-programma werkt, omdat het naast de reguliere vakken plaatsvindt en dus daarvan geen tijd 'afsnoept'.

Want dat is de spagaat waar docenten inzitten: ze willen graag meer tijd steken in persoonsvorming, maar voelen de druk van het Centraal Schriftelijk Examen (CSE). In de onderbouw speelt dat minder. Daar hebben docenten meer zeggenschap over de onderwerpen die ze behandelen. Leerlingen krijgen wel opdrachten, maar hoe ze die aanpakken is redelijk vrij. De vwo-docenten zitten er ook weer anders in: daar is meer rust en vertrouwen in de resultaten waardoor er meer ruimte is voor persoonsvorming/competentieontwikkeling.

HaCo is nu nog een op zichzelf staand programma, dat raakvlakken heeft met bepaalde vakken. Het is de bedoeling dat HaCo meer over de school gaat uitwaaiëren. Bijvoorbeeld via een koppeling met opdrachten in de werkweek, aan het mentoraat of met het ontwikkelen van beroepshouding bij Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding (LOB) en het profielwerkstuk.

Conditie

Ook de leerlingen zijn enthousiast. Ze vinden dat bij HaCo veel meer aan socialisatie en persoonsvorming wordt gedaan dan bij de reguliere vakken.

“Bij wereldburgers maakte een ongemotiveerde leerling een enorme mind-shift: hij ging opeens zonder mopperen met een presentatie aan de slag.”

Je doet opdrachten buiten de school. Volgens de leerlingen kun je er veel van jezelf in kwijt. Dat zouden ze nog wel meer willen.

Leerlingen en docenten zijn het dus met elkaar eens dat onderwijs zoals in HaCo aantrekkelijk en wenselijk is. Het schoolbreed invoeren wil het Willem de Zwijger College wel. Onder bepaalde condities. Denk aan flexibele vormen van toetsing, waarbij een leerling een vak of onderdeel kan afsluiten als hij er klaar voor is. De school is zich er wel van bewust dat dit een strakke organisatie vereist en heel zelfstandige leerlingen die dit vanaf de brugklas gewend zijn.

Ook de aansluiting bij het hbo en het wo ziet het Willem de Zwijger College als een aandachtspunt: een doorlopende leerlijn van voortgezet onderwijs naar hogeschool en universiteit - in binnen- en buitenland - is geen overbodige luxe. Andere wensen zijn een ander schoolgebouw dat minder gericht is op klassikaal onderwijs en meer begeleidingstijd. Dat laatste is op te lossen met de inzet van onderwijs-assistenten en toekomstige docenten van de lerarenopleidingen. Dan heb je als docent meer tijd voor het beantwoorden van hulpvragen.

Docenten van het Willem de Zwijger College zijn van mening dat er weinig obstakels zijn die vernieuwen of veranderen in de weg staan. Zelf zouden ze het kunnen en ook willen. Meer in gesprek met leerlingen, minder nadruk op examenresultaten.

Tips

- Veel scholen willen flexibele toetsing, maar vergeet niet dat dit ook iets van je organisatie en je leerlingen vraagt.
- Langzaam laten meegroeien van zowel je organisatie als je leerlingen heeft de meeste kans van slagen.
- Als je gaat vernieuwen, vergeet dan niet waar je vandaan komt. Ga niet iets omarmen wat niet in de cultuur van je school zit.

